

پردیس دانشکده های فنی

به نام خدا
دانشکده برق و کامپیوتر
بررسی سیستم های قدرت ۱ - تمرین سری سوم
پاییز ۱۴۰۰

دانشگاه تهران

- لطفاً تمرین را تا تاریخ ۲۷ آبان ساعت ۲۳:۵۵ در سایت درس آپلود نمایید. لازم به ذکر است بعد از این زمان محل آپلود بسته شده و تمرین ها با تأخیر تحویل گرفته نمی شود.
- جواب را در قالب فایل پی دی اف که اسم آن نام و نام خانوادگی و شماره دانشجویی شما بوده در سایت درس آپلود نمایید.
- در صورت مشاهده تمرین های یکسان نمره منفی لحاظ می گردد.
- دانشجویانی که آخرین رقم شماره دانشجویی آن ها زوج بوده به سؤالات زوج و افرادی که آخرین رقم شماره دانشجویی آن ها فرد بوده به سؤالات فرد پاسخ دهند.
- توصیه می شود برای تمرین بیشتر دانشجویان همه سؤالات را حل نمایند ولی فقط سؤالاتی که مربوط به آنهاست را در سایت درس آپلود نمایند.
- سؤالاتی که با علامت * مشخص شده اند امتیازی بوده و حل آن ها اجباری نمی باشد. لازم به ذکر است سؤالات امتیازی نمره شما را از ۱۰۰ فراتر نمی برد و صرفاً برای جبران کاستی نمره شما در سؤالات دیگر می باشد.
- ابتدا نکات بیان شده در انتهای سؤالات را مطالعه نمایید. این نکات به شما در حل سؤالات کمک خواهد کرد.

۱. ژنراتور سنکرون سه‌فازی با مشخصات نامی 22 kV ، 200 MVA و راکتانس 0.6 پریونیت از طریق امپدانس رابط $0.36 + j1.44$ اهم مطابق شکل (۱) به یک شین بی‌نهایت با ولتاژ 24 kV متصل شده است. قدرت و ولتاژ مبنای سیستم را به ترتیب 100 MVA و 24 kV در نظر بگیرید. (ژنراتور را به صورت یک منبع ولتاژ ایده‌آل سری با راکتانس مربوطه مدل نمایید).

الف: مدار معادل سیستم را بر حسب مقادیر پریونیت نمایش دهید.

ب: اگر ژنراتور فقط توان اکتیو $1/1 \text{ pu}$ به شین بی‌نهایت تزریق کند، ولتاژ داخلی ژنراتور را محاسبه کنید. (منظور از ولتاژ داخلی ژنراتور همان ولتاژ منبع ایده‌آل مذکور می‌باشد).

شکل (۱)

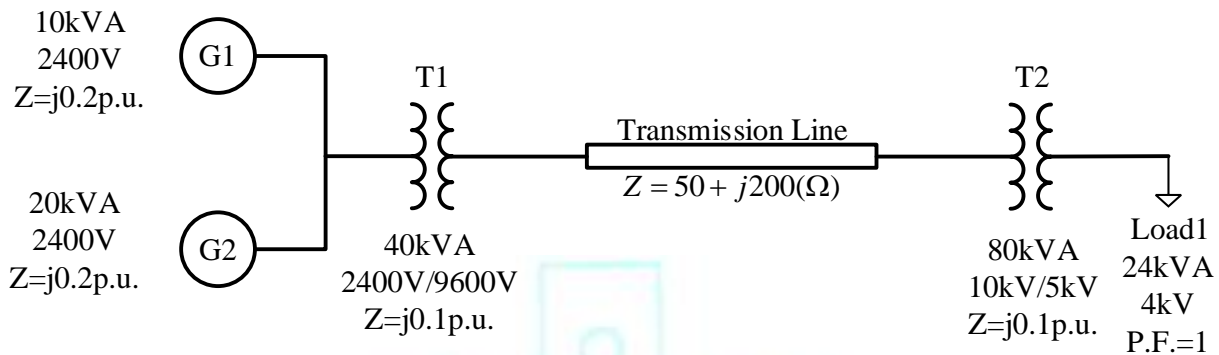
۲. برای سیستم شکل (۲):

الف: دیاگرام امپدانسی برحسب پریونیت را رسم کنید. توان مبنا را برابر 100 کیلوولت آمپر و ولتاژ مبنای ژنراتورها را برابر 2400 ولت در نظر بگیرید.

ب: با فرض اینکه ضریب توان بار برابر 1 باشد، اگر ژنراتور $G1$ به صورت ناگهانی از مدار خارج گردد، با فرض ثابت ماندن ولتاژ تمامی شین‌ها نسبت به حالت قبل، ژنراتور $G2$ چند درصد overload می‌شود؟ (از تلفات ترانسفورماتور، خط انتقال و سایر تجهیزات صرف‌نظر شود).

راهنمایی: هنگامی که یک ژنراتور تحت باری بزرگتر از مقدار نامی خودش قرار می‌گیرد، اصطلاحاً می‌گویند که ژنراتور overload شده است. اگر S_{Demand} مقدار بار مصرفی و $S_{Generation}$ میزان توان نامی ژنراتور باشد، با صرف نظر از تلفات تجهیزات، overload بر حسب ولت‌آمپر به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$overload = |S_{Demand}| - |S_{Generation}|$$

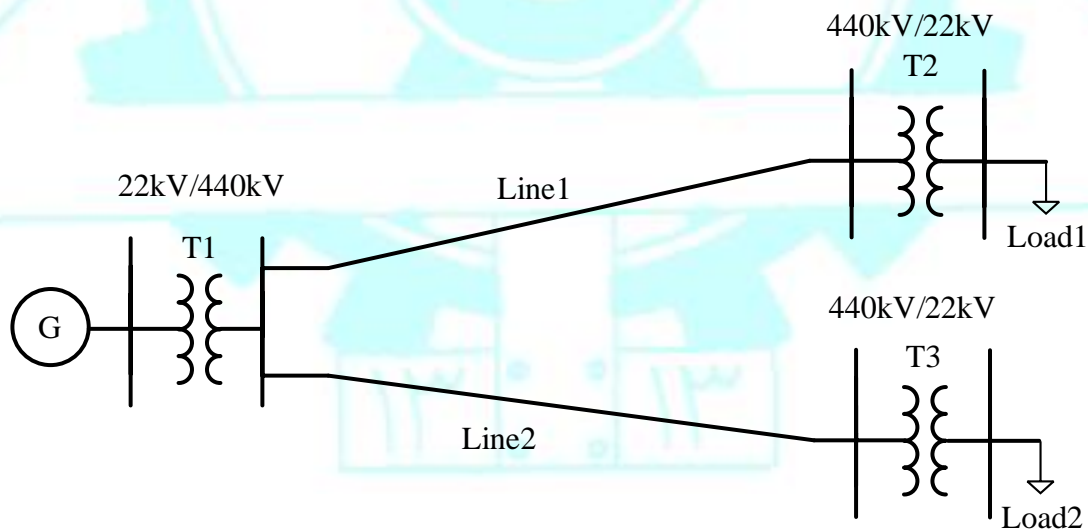

شکل (۲)

۳. با در نظر گرفتن $V_{base} = 22kV$ و $S_{base} = 100MVA$ در سیستم نمایش داده شده در شکل (۳)، جریان هر یک از خطوط و ژنراتور را بر حسب پریونیت و آمپر محاسبه نمایید. (از تلفات تمامی تجهیزات صرف نظر کرده و زاویه ولتاژ در ترمینال بارها را صفر فرض کنید).

Load1: $22kV, Z = 11.17 + j7.45(\Omega)$

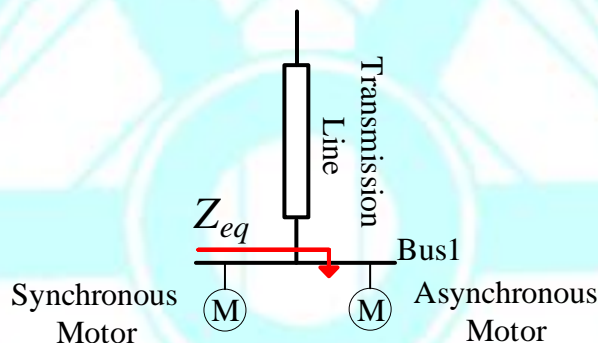
Load2: $22kV, P = 0.8p.u., Q = 0.2p.u., S_{base} = 50MVA$

شکل (۳)

۴. در یک خط انتقال سه فاز با امپدانس $(۱۰ + j۳۰)$ اهم، ولتاژ انتهای خط انتقال برابر $kV (۱۰۰ \pm ۰)$ است. چنانچه این خط یک بار اهمی- سلفی با توان اکتیو $۴۰ MW$ و توان راکتیو $۰/۳ pu$ و ضریب توان $۰/۸$ را تغذیه کند، فازور ولتاژ ابتدای خط بر حسب پریونیت را محاسبه نمایید. (مقدار ولتاژ مبنا را برابر $kV ۱۰۰$ در نظر بگیرید).

۵. یک خط انتقال سه فاز، دو بار را در ولتاژ V تغذیه می کند. Load1 موتور سنکرون با توان اکتیو $۰/۱۲ pu$ و ضریب توان $۰/۸$ پیش فاز و Load2 یک موتور آسنکرون با توان اکتیو $۰/۲ pu$ هستند. اگر امپدانس Z_{eq} نمایش داده شده در شکل (۴) برابر $۱۱۹/۲۹ + j۲۶/۰۹$ اهم باشد، مقدار امپدانس مبنا را محاسبه نمایید. (ولتاژ مبنا را همان V در نظر بگیرید و زاویه ولتاژ در باس ۱ را صفر فرض کنید).

شکل (۴)

۶. با توجه به سیستم قدرت شکل (۵) و با در نظر گرفتن مشخصات ژنراتور به عنوان مبنا، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

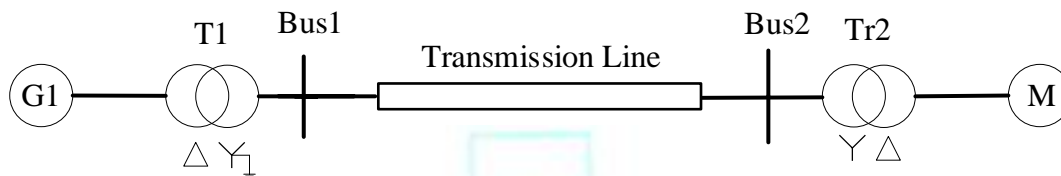
الف: مدار معادل پریونیت این سیستم را رسم کنید و مقادیر راکتانس ها را بر حسب پریونیت در آن مشخص نمایید.

ب: اگر در سیستم قدرت بالا، موتور سنکرون توان ۱۸ مگاوات را در ولتاژ نامی $۱۳/۸$ کیلوولت و ضریب توان $۰/۹$ پیش فاز جذب کند، مقادیر جریان موتور، خط انتقال و ژنراتور را بر حسب پریونیت و آمپر محاسبه کنید. همچنین ولتاژ ترمینال ژنراتور و ولتاژ ابتدای خط انتقال را بر حسب پریونیت و کیلوولت بدست آورید.

$G: 30MVA, 13.8kV, X = 100\%$

$T1: 25MVA, 13.2kV / 132kV, X = 10\%$, $T2: 25MVA, 138kV / 13.8kV, X = 8\%$

$M: 25MVA, 13.8kV, X = 80\%$, $Line: Z_{Line} = 12.7 + j63.48(\Omega)$

شکل (۵)

۷. سیستم نمایش داده شده در شکل (۶) را در نظر بگیرید.

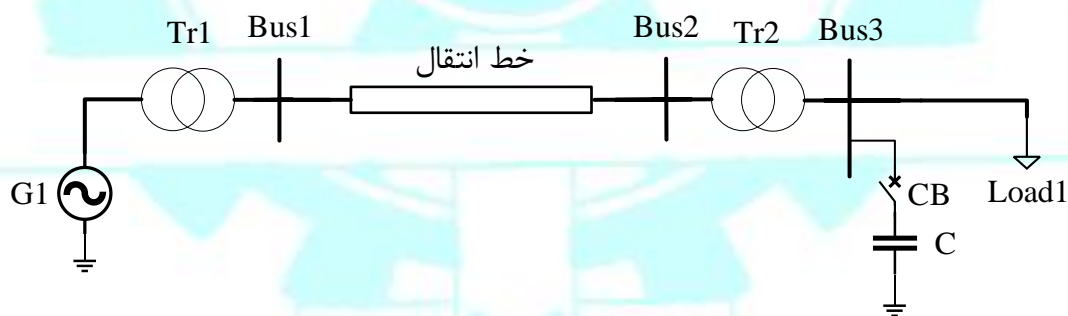
مشخصات ژنراتور را به عنوان مبنا در نظر گرفته و به سوالات زیر پاسخ دهید.

$G: 3MVA, 20kV, X_G = 3\%$

$Tr1: 20kV / 230kV, 3MVA, X_{Tr1} = 5\%$

$Tr2: 230kV / 11kV, 3MVA, X_{Tr2} = 5\%$

$Load1 = 2MVA, \cos \phi = 0.8lag$

شکل (۶)

الف: امپدانس Load1 را بر حسب پریونیت محاسبه نمایید.

ب: فرض کنید می‌خواهیم از طریق بستن کلید CB و وارد کردن خازن C به مدار، ضریب توان در Bus3 را به ۰/۹۵ پس‌فاز بهبود دهیم. مقدار ادمیتانس خازن C برای این منظور را بر حسب پریونیت بدست آورید.

۸. سیستم نمایش داده شده در شکل (۷) را در نظر بگیرید. با در نظر گرفتن مقادیر مبنای ۱۳/۸ kV و ۱۰۰ MVA در سمت ژنراتور به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف: امپدانس بین دو باس ۱ و ۴ را بر حسب پریونیت محاسبه نمایید.

ب: پارامتر K که به صورت $\bar{K} = \frac{\bar{I}_{Line2}}{\bar{I}_{Line1}}$ تعریف می‌گردد را بدست آورید.

$G: 90MVA, 13.8kV, X_G = 18\%$

$T1: 13.8kV / 220kV, 50MVA, X_{T1} = 12\%$

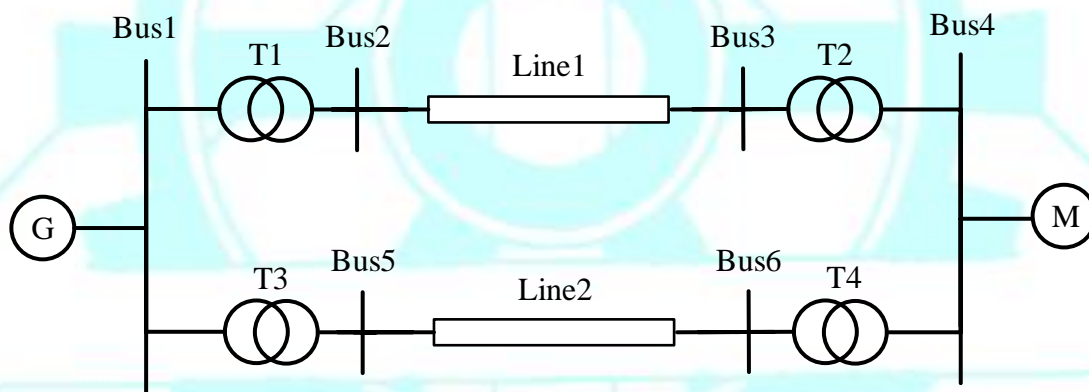
$T2: 220kV / 11kV, 50MVA, X_{T2} = 12\%$

$T3: 13.8kV / 132kV, 50MVA, X_{T3} = 8\%$

$T4: 132kV / 11kV, 50MVA, X_{T4} = 8\%$

$Line1: 220kV, Z_{Line1} = 2.42 + j36.3(\Omega)$

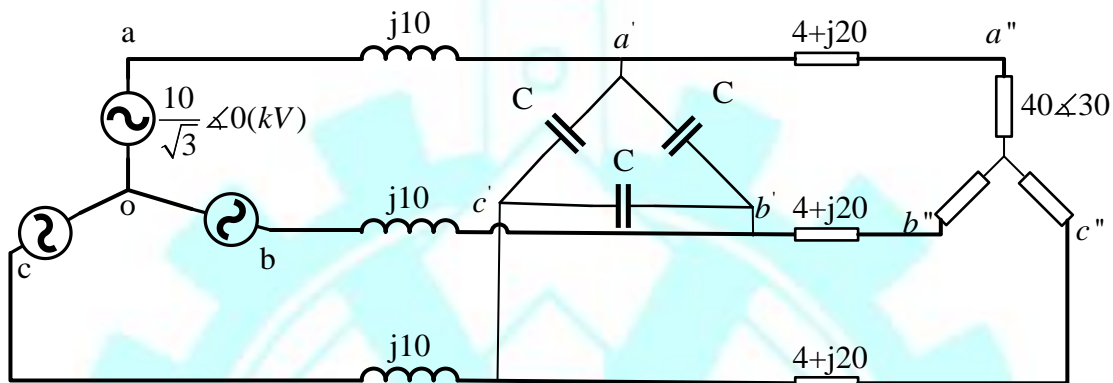
$Line2: 132kV, Z_{Line2} = 1.7425 + j34.85(\Omega)$

شکل (۷)

۹. با توجه به سیستم سه فاز متعادل نمایش داده شده در شکل (۸)، اگر ولتاژ مبنا همان مقدار ولتاژ منبع و توان مبنا ۱ MVA باشد، جریانه‌های $\bar{I}_a$ ، $\bar{I}_b$ و $\bar{I}_c$ و فازور ولتاژهای خطی و فازی ترمینال ژنراتور ($V_{a'o}$ و $V_{a'b'}$) را بر حسب پریونیت بدست آورید. ($f = 60\text{Hz}$ و $C = 44.21\mu\text{F}$)

شکل (۸)

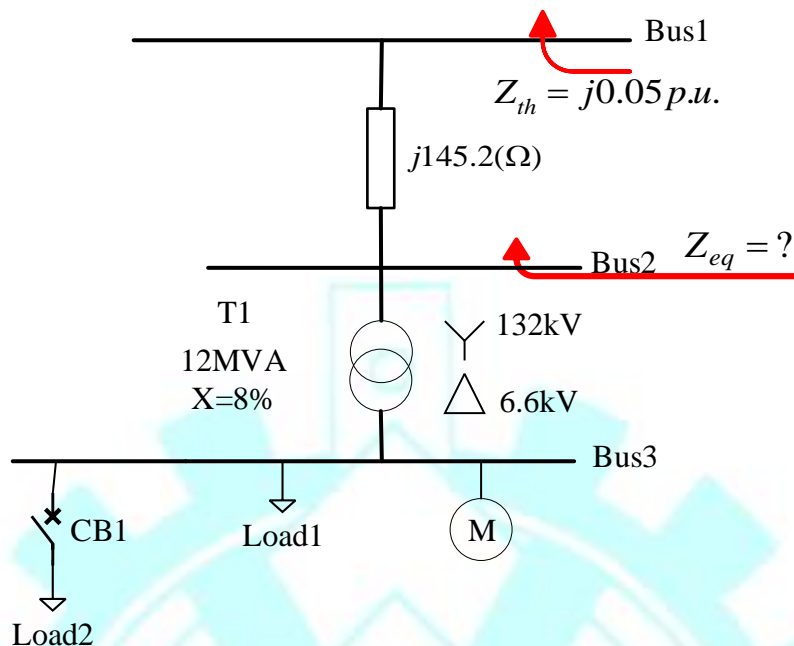
۱۰. با توجه به سیستم نمایش داده شده در شکل (۹)، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف: امپدانس دیده شده از باس ۲ (Z_{eq}) را بر حسب اهم و پریونیت محاسبه نمایید. حال این امپدانس را به سمت ثانویه ترانسفورماتور منتقل کنید و مجدداً مقدار آن را بر حسب اهم و پریونیت بدست آورید. چه نتیجه‌ای می‌توان گرفت؟ (مشخصات ترانسفورماتور را به عنوان مبنا در نظر بگیرید).

ب: ضریب توان در باس ۳ را محاسبه نمایید. (زاویه ولتاژ این باس را برابر صفر در نظر بگیرید. کلید CB1 نیز در این حالت باز است).

$$\text{Load1: } Z = 10.89 + j1.815(\Omega)$$

$$\text{Motor: } V = 6.6\text{kV}, P_M = 0.667\text{ p.u.}, Q_M = 0.5\text{ p.u.}, S_{base} = 6\text{MVA}$$

شکل (۹)

*۱۱. در شکل (۹) فرض کنید در باس ۳ Load2 با ضریب توان 0.8 پس فاز به شبکه اضافه گردد. اگر ولتاژ باس ۱ را برابر pu ($0.5 \angle 0^\circ$) در نظر بگیریم و حداقل اندازه مجاز ولتاژ در باس ۳ برابر 0.95 پریونیت باشد:

الف: حداکثر توان بار مذکور بر حسب پریونیت و مگاوات آمپر چقدر باید باشد؟

ب: آیا اضافه نمودن Load2 در باس ۳ سبب overload شدن ترانسفورماتور T می‌گردد؟ در صورتی که پاسخ شما مثبت است، میزان overload ترانسفورماتور را محاسبه کرده و راهکاری برای کاهش این بارگذاری پیشنهاد کنید.

*۱۲. خط انتقال سه‌فازی در فرکانس 50 هرتز و با امپدانس $Z_s = 0.5 + j2$ باری را تغذیه می‌کند. بار مذکور در ضریب توان 0.8 پس فاز و ولتاژ 10 kV، توان 200 kW را جذب می‌کند. (ولتاژ و توان مبنا به ترتیب 10 kV و 5 MVA در نظر بگیرید).

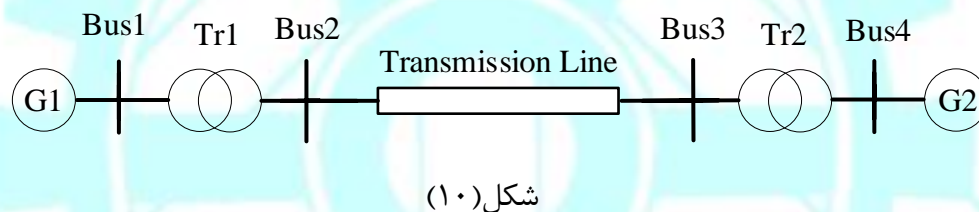
الف: ولتاژ ابتدای خط و توان‌های اکتیو و راکتیو تولیدی ابتدای خط را بر حسب پریونیت بدست آورید.

ب: اگر ولتاژ ابتدای خط برابر 10 kV و بار انتهایی خط دارای امپدانس $Z_L = 18 + j45$ با اتصال مثلث باشد، ولتاژ انتهایی خط را بر حسب پریونیت محاسبه کنید.

ج: برای آنکه ولتاژ انتهایی خط در حالت (ب) را نیز به 10 kV برسانیم تا افت ولتاژ خط جبران شود، سه خازن با مقادیر یکسان با آرایش ستاره با بار موازی می‌نماییم، توان و راکتانس این خازن بر حسب پریونیت را محاسبه نمایید.

*۱۳. سیستم قدرت نمایش داده شده در شکل (۱۰) را در نظر بگیرید. نسبت امپدانس تونن دیده شده توسط ترمینال ژنراتور $G2$ (باس ۴) در مقادیر مبنای ژنراتور $G2$ ، به امپدانس تونن دیده شده توسط ترمینال ژنراتور $G1$ (باس ۱) در مقادیر مبنای ژنراتور $G1$ را محاسبه نمایید.

$G1: 100\text{MVA}, 20\text{kV}, X_{G1} = 10\%$

$Tr1: 20\text{kV} / 400\text{kV}, 80\text{MVA}, X_{Tr1} = 5\%$

$Tr2: 400\text{kV} / 20\text{kV}, 50\text{MVA}, X_{Tr2} = 8\%$

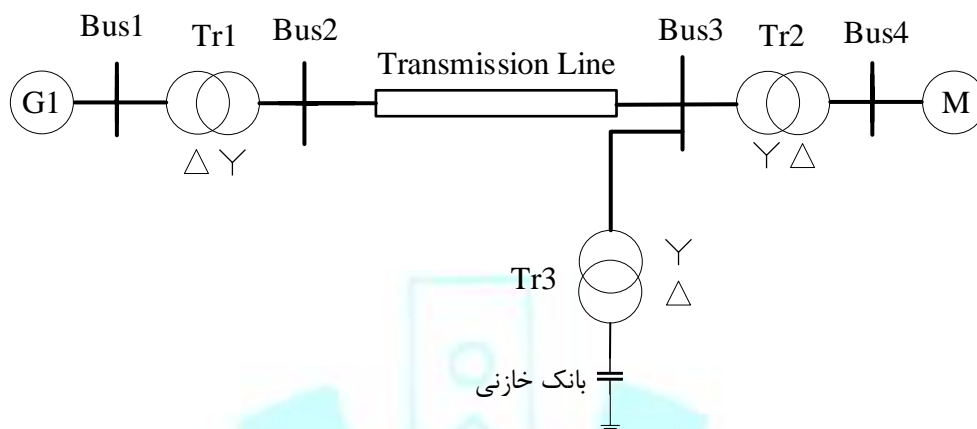
$G2: 60\text{MVA}, 18\text{kV}, X_{G2} = 10\%$

$\text{Transmission\_Line}: X_L = 20\Omega$

*۱۴. سیستم قدرت نشان داده شده در شکل (۱۱) را در نظر بگیرید.

الف: نمودار امپدانسی سیستم در مبنای پریونیت را رسم نمایید. ($Tr3$ از ۳ ترانسفورماتور تکفاز با مشخصات داده شده تشکیل شده است. ولتاژ مبنا در سمت ژنراتور 20 kV و توان مبنا برابر 100 MVA در نظر گرفته شود).

ب: اگر توان ظاهری موتور 45 MVA و ضریب توان 0.8 پس‌فاز باشد، ولتاژ شین ۳ چند پریونیت خواهد شد؟

شکل (۱۱)

$G : 60MVA, 20kV, 50Hz, X = 90\%$

$Tr1 : 50MVA, 20kV / 200kV, X = 10\%$

$Tr2 : 50MVA, 200kV / 20kV, X = 10\%$

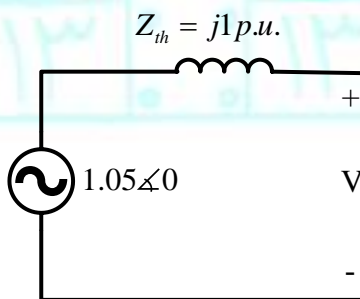
$Tr3 : 3 \times Tr_{1\phi}, Tr_{1\phi} : 10MVA, 120kV / 20kV, X = 12\%$

$M : 43.2MVA, 18kV, X = 85\%$

$Line : 200kV, Z = (120 + j200) \frac{\Omega}{Ph}$

$Cap.Bank : Y, Q_{3\phi} = 6.6MVar, 20kV$

*۱۵. مدار معادل تونن یک شبکه از دید نقطه‌ای از سیستم قدرت مطابق شکل (۱۲) می‌باشد و $S_{base} = 100MVA$ است، اگر خازنی با قدرت نامی $20 MVar$ در این نقطه نصب گردد و توان نامی خود را به شبکه تحویل دهد، جریان خازن برحسب پریونیت چقدر می‌باشد؟

شکل (۱۲)

*۱۶. منبع تکفازی یک بار تکفاز با توان $S = \frac{200}{\sqrt{2}} \angle 45^\circ \text{ kVA}$ را از طریق خطی با امپدانس $0.2 + j\frac{4}{3} \text{ p.u.}$

تغذیه می‌کند. اگر ضریب توان منبع 0.6 و همچنین نسبت جریان مبنا به امپدانس مبنا در این شبکه برابر 40

باشد. موارد زیر را محاسبه نمایید. (توان مبنا را برابر 200 kVA در نظر بگیرید.) $\left(\frac{I_{base}}{Z_{base}}\right) = 40$

الف: اندازه جریان عبوری از خط انتقال بر حسب پریونیت را بدست آورید.

ب: ولتاژ مبنا و همچنین امپدانس مبنا در این شبکه را محاسبه کنید.

نکات:

- ۱- در سیستم پریونیت نوع اتصال ترانسفورماتور اهمیتی ندارد که مثلاً از نوع مثلث/ستاره یا از انواع دیگر باشد.
- ۲- در ترانسفورماتور مثلاً $20 \text{ kV} / 200 \text{ kV}$ اگر ولتاژ مبنا در سمت فشارضعیف 20 kV است در سمت فشارقوی ولتاژ مبنا برابر 200 kV خواهد بود. همین‌طور در این ترانسفورماتور جریان مبنا در سمت فشارضعیف 10 برابر جریان مبنا در سمت فشارقوی است.
- ۳- زمانی که ولتاژ سیستم با ولتاژ مبنا یکسان باشد، توان بر حسب پریونیت همان جریان بر حسب پریونیت است. به بیان دقیق‌تر:

$$|S_{p.u.}| = |V_{p.u.}| |I_{p.u.}| \xrightarrow{|V_{p.u.}|=1} |S_{p.u.}| = |I_{p.u.}|$$

$$S_{p.u.} = V_{p.u.} \times I_{p.u.}^* \xrightarrow{\text{if } V_{p.u.}=1, \theta_v=0} S_{p.u.} = I_{p.u.}^*$$

*لطفاً در صورت هر گونه سوال یا مشکل به ایمیل زیر پیام دهید.

ha.aslani76@gmail.com

سربلند و موفق باشید.